

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

241

Przestrzeń a rozwój

Redaktorzy naukowi

Stanisław Korenik

Anna Dybała

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2011

Recenzenci: Florian Kuźnik, Janusz Słodczyk, Zygmunt Szymła,
Eugeniusz Wojciechowski

Redaktor Wydawnictwa: Jadwiga Marcinek

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Justyna Mroczkowska

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

Publikacja została sfinansowana przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2011

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-272-7

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp.....	11
------------	----

Część 1. Współczesne uwarunkowania rozwoju społeczno-ekonomicznego krajów, regionów i obszarów metropolitalnych

Patrycja Brańka: Atrakcyjność inwestycyjna województwa małopolskiego w oczach przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego (w świetle badań ankietowych).....	15
Adam Dąbrowski: Kierunki europejskiej polityki regionalnej – wybrane problemy	30
Piotr Hajduga: Dolnośląskie specjalne strefy ekonomiczne jako miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w świetle ocen przedsiębiorców – wyniki badania empirycznego	41
Krzysztof Heffner, Brygida Klemens: Struktury klastrowe w gospodarce przestrzennej – wybrane korzyści i problemy rozwoju w skali lokalnej i regionalnej	56
Petr Hlaváček: The classification of analytical and management qualitative frameworks for municipal and regional development	65
Stanisław Korenik: Nowe zjawiska występujące w rozwoju aktywizujących się regionów.....	76
Anna Mempel-Śnieżyk: Uwarunkowania funkcjonowania powiązań sieciowych w województwie dolnośląskim	85
Katarzyna Miszczak: Partnerstwo publiczno-prywatne w regionach przygranicznych Polski, Czech i Niemiec – szanse i zagrożenia	105
Monika Musiał-Malago: Polaryzacja strukturalna Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.....	120
Małgorzata Rogowska: Znaczenie miast w polityce regionalnej Unii Europejskiej.....	133
Dorota Rynio: Rozwój społeczno-gospodarczy ośrodka wzrostu w okresie kryzysu gospodarki światowej.....	140
Miloslav Šašek: Development of population in the Czech Republic after 1989	150
Piotr Serafin: Stan i zmiany zagospodarowania przestrzeni wsi w strefie podmiejskiej województwa małopolskiego na przykładzie gmin Niepołomice i Wieliczka	162
Kazimiera Wilk: Sytuacja demograficzna w Federacji Rosyjskiej w latach 1990-2009	180

Arkadiusz Przybyłka: Narodowy Fundusz Zdrowia jako główny organizator usług zdrowotnych w Polsce	190
Justyna Anders: Rola władz publicznych w stymulowaniu partycypacji obywateli w procesach <i>governance</i> – doświadczenia międzynarodowe i wnioski dla Polski.....	200
Marek Dylewski, Beata Filipiak: Możliwości rozwoju obszarów metropolitalnych w nowych uwarunkowaniach finansowych jednostek samorządu terytorialnego.....	212
Andrzej Rączaszek: Procesy rozwojowe największych polskich miast w okresie transformacji.....	224

Część 2. Społeczne, gospodarcze i środowiskowe problemy rozwoju lokalnego

Jacek Chądzyński: Władza lokalna a rynek – pomiędzy współpracą a konkurencją.....	241
Eleonora Gonda-Soroczyńska: Uwarunkowania środowiska przyrodniczego w przestrzeni uzdrowiska na przykładzie Czerniawy-Zdroju.....	252
Magdalena Kalisiak-Mędelska: Partycypacja społeczna – przymus czy rzeczywista potrzeba?.....	262
Magdalena Kalisiak-Mędelska: Zadowolenie z miejsca zamieszkania – ocena mieszkańców i władz lokalnych na przykładzie Głowna	277
Andrzej Łuczyszyn: Lokalna przestrzeń publiczna w gospodarce kreatywnej	290
Magdalena Pięta-Kanurska: Związki kultury i ekonomii oraz ich wpływ na rozwój miasta.....	301
Joost Platje: Local governance's capacity to direct its own path of sustainable development.....	310
Andrzej Raszkowski: Nowe trendy w marketingu miejsc.....	319
Anna Batko: Administracja publiczna jako stymulator zmian w turystyce miasta – na przykładzie Krakowa w latach 1989-2006	328
Piotr Ruczkowski: Ewidencja ludności – nowe zasady meldunkowe	340

Część 3. Innowacyjność i przedsiębiorczość a rozwój

Niki Derlukiewicz: Unia innowacji jako sposób na zwiększenie innowacyjności gospodarki europejskiej.....	355
Dariusz Głuszcuk: Finansowanie działalności innowacyjnej – źródła i bariery w przekroju regionów Polski (NTS-2).....	366

Niki Derlukiewicz, Małgorzata Rogowska, Stanisław Korenik, Jarmila Horáková, Jiří Louda: Polsko-czeska współpraca transgraniczna małych i średnich przedsiębiorstw	377
Anna Korombel: Najczęściej popełniane błędy podczas wdrażania zintegrowanego zarządzania ryzykiem (ERM) w polskich przedsiębiorstwach	388
Kamil Wiśniewski: Systemowe zarządzanie wiedzą w ujęciu teoretycznym i praktycznym	396
Paweł Dziekański, Jan Puchała: Wspieranie przedsiębiorczości przez samorząd terytorialny na przykładzie powiatu limanowskiego	405
Jerzy Wąchoł: Rola państwa i jego interesariuszy we władztwie korporacyjnym w okresie wychodzenia ze spowolnienia gospodarczego i kryzysu ...	417
Aleksandra Pisarska, Mieczysław Poborski: Wybrane problemy inwestowania w rzeczowe aktywa trwałe (na przykładzie uczelni publicznych w Polsce).....	427
Agnieszka Izabela Baruk: Specyfika działań motywujących stosowanych wobec polskich pracowników.....	437
Monika Stelmaszczyk: Właściciel małego przedsiębiorstwa menedżerem zorientowanym na kulturę – wyzwania i perspektywy	447
Barbara Batko: Wpływ jakości informacji publicznej na minimalizację ryzyka podejmowania decyzji na rynku pracy	455

Część 4. Wybrane problemy planowania przestrzennego

Oğuz Özbek: Central planning of development through etatism in Turkey: the state planning organisation	467
Kinga Wasilewska: Samorząd terytorialny jako nowy podmiot polityki przestrzennej	474
Aleksandra Koźlak: Modelowe ujęcie transportu w planowaniu przestrzennym	489
Anna Kamińska: Rola ewaluacji w zarządzaniu procesem rewitalizacji przestrzeni miejskiej	502

Część 5. Zagadnienia różne

Hubert Kaczmarczyk: Właściwe zadania państwa w ujęciu F.A. von Hayeka	513
Małgorzata Gajda-Kantorowska: Transfery fiskalne a przeciwdziałanie szokom asymetrycznym w ramach Unii Gospodarczo-Walutowej w Europie ..	522
Adam Peszko: Krytyka liberalnej doktryny lat 90. i nowe nurty w ekonomii pierwszej dekady XXI wieku.....	532
Andrzej Adamczyk: Incydentalna kontrola rozporządzeń przez sądy.....	543

Summaries

Patrycja Brańka: Investment attractiveness of Małopolska voivodeship in opinion of foreign capital enterprises (in the light of survey results).....	29
Adam Dąbrowski: Directions of European Regional Policy – selected problems.....	40
Piotr Hajduga: Special economic zones in Lower Silesia as a business place in the light of assessments of entrepreneurs – results of empirical research	55
Krystian Heffner, Brygida Klemens: Cluster structures in spatial economy – chosen benefits and problems of development on the local and regional scale	64
Petr Hlaváček: Klasyfikacja analitycznych i zarządczych ram kwalifikacyjnych w rozwoju gmin i regionów	75
Stanisław Korenik: New phenomena occurring in the development of activating regions	84
Anna Mempel-Śnieżyk: Conditions of functioning of the network relations in Lower Silesia Voivodeship	104
Katarzyna Miszczak: Public-Private Partnership in the border regions of Poland, the Czech Republic and Germany – opportunities and threats.....	119
Monika Musiał-Malago: Structural polarization of Cracow Metropolitan Area.....	132
Małgorzata Rogowska: The importance of cities in the European Union's regional policy	139
Dorota Rynio: Social-economic development of growth center in the time of worldwide economy crisis	149
Miloslav Šašek: Rozwój populacji w Czechach po roku 1989	161
Piotr Serafin: Spatial planning of rural areas in the suburbs of Małopolska: state and changes – the case of Wieliczka and Niepołomice.....	179
Kazimiera Wilk: The demographic situation in the Russian Federation in the years 1990-2009.....	189
Arkadiusz Przybyłka: The National Health Fund as the main organizer of health services in Poland	199
Justyna Anders: The role of public authorities in promoting civic participation in processes of <i>governance</i> – application of international practices in the Polish context.....	211
Marek Dylewski, Beata Filipiak: Development opportunities of metropolitan areas in the new financial circumstances of local government units	223
Andrzej Rączaszek: Development processes in the biggest Polish cities in the transformation period.....	237

Jacek Chądryński: Local government and market – between cooperation and competition	251
Eleonora Gonda-Soroczyńska: The condition of the natural environment in the development of a spa town – the case of Czerniawa-Zdrój	261
Magdalena Kalisiak-Mędelska: Social participation – obligation or real need?	276
Magdalena Kalisiak-Mędelska: Satisfaction with the place of residence – evaluation of place and local authorities as on the example of Główno.....	289
Andrzej Łuczyszyn: Local public space in creative economy.....	300
Magdalena Pięta-Kanurska: The relationship between culture and economics and their impact on urban development	309
Joost Platje: Zdolność samorządu terytorialnego do kierowania własną ścieżką rozwoju zrównoważonego	318
Andrzej Raszkowski: New trends in place marketing	327
Anna Batko: Public administration as a stimulator of changes in city tourism – based on Cracow between the years 1989 and 2006	339
Piotr Ruczkowski: Population registration – the new residence regulations..	351
Niki Derlukiewicz: Innovation Union as a way to increase the innovation in European economy	365
Dariusz Głuszczyk: Financing innovation activities – sources and barriers with regard to regions in Poland (NTS-2)	376
Niki Derlukiewicz, Małgorzata Rogowska, Stanisław Korenik, Jarmila Horáková, Jiří Louda: Polish-Czech border cooperation of small and medium-sized enterprises	387
Anna Korombel: The most common errors during the implementation of Enterprise Risk Management (ERM) in Polish enterprises	395
Kamil Wiśniewski: System knowledge management from theoretical and practical perspective	404
Paweł Dziekański, Jan Puchała: Support of the enterprise by the territorial council on the example of Limanowski administrative district.....	416
Jerzy Wąchol: The role of the state and its stakeholders in corporate governance while getting out of the economic downturn and crisis.....	426
Aleksandra Pisarska, Mieczysław Poborski: Selected problems of investing in tangible fixed assets (as exemplified by public institutions of higher education)	435
Agnieszka Izabela Baruk: Essence of motivation activities used towards Polish employees	446
Monika Stelmaszczyk: Owner of small company as a culture-oriented manager – challenges and prospects	454
Barbara Batko: The impact of public information quality to minimize the decision making risk on the labour market.....	464

Oğuz Özbek: Centralne planowanie rozwoju przez etatyzm w Turcji: Państwowy Urząd Planowania	473
Kinga Wasilewska: Local self-government as a new subject of spatial policy.	488
Aleksandra Koźlak: Land-use/transport models in spatial planning.....	501
Anna Kamińska: The role of evaluation in the management of urban space revitalization process	510
Hubert Kaczmarczyk: Appropriate tasks of the state in terms of F.A. von Hayek.....	521
Malgorzata Gajda-Kantorowska: Fiscal transfers as asymmetric shocks absorption mechanisms in the European Monetary Union.....	531
Adam Peszko: Criticism of neoclassic doctrine of the 90s and new currents of economics in the first decade of the XXI century.....	542
Andrzej Adamczyk: The right of courts to refuse incidentally to apply regulations.....	557

Paweł Dziekański

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Jan Puchala

Starosta limanowski

WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI PRZEZ SAMORZĄD TERYTORIALNY NA PRZYKŁADZIE POWIATU LIMANOWSKIEGO

Streszczenie: Jednostki samorządu terytorialnego dysponują dostatecznie szerokim zestawem instrumentów umożliwiającym, z formalnego punktu widzenia, prowadzenie aktywnych działań na rzecz wspierania przedsiębiorczości. W dozwolonym prawem zestawie instrumentów oddziaływania znajdują się zarówno instrumenty o charakterze dochodowym, jak i instrumenty wydatkowe, sprowadzające się do ponoszenia z budżetów jednostek samorządu terytorialnego wydatków bezpośrednio lub pośrednio zasilających przedsiębiorców lub tworzących dla nich bardziej korzystne warunki podejmowania i rozszerzania działalności gospodarczej.

Słowa kluczowe: przedsiębiorczość, czynniki wsparcia przedsiębiorczości, ramy prawne przedsiębiorczości, jednostki samorządu terytorialnego.

1. Wstęp

Przedsiębiorczość jest to umiejętność przekraczania ustalonych granic, tworzenia nowych produktów i usług na nowe rynki zbytu. Pobudzenie i rozwój przedsiębiorczości na terenie jednostek samorządu terytorialnego (j.s.t.) wymaga opracowania i konsekwentnej realizacji długofalowego programu zachęcania, przyciągania i wspierania inwestorów, który musi się opierać na wielu atutach. Należą do nich zarówno „twarde” narzędzia wspierania przedsiębiorczości (takie jak: dostępność uzbrojonych terenów inwestycyjnych, oferta funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, inkubatory przedsiębiorczości czy strefy przemysłowe), jak i instrumenty miękkie (przychylność władz lokalnych, indywidualne traktowanie inwestorów, dbałość o rozwój instytucji wspierających biznes czy o kształcenie kadry pracowniczey). Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości musi uwzględniać czynniki zewnętrzne i wewnętrzne. Do najważniejszych czynników zewnętrznych można zaliczyć: globalizację gospodarki i ogólnoświatową konkurencję o inwestycje zagraniczne (w tym konkurencję wewnątrz krajową), powiązania gospodarcze Polski z zagranicą

oraz restrukturyzację polskiej gospodarki. W dużej mierze czynniki zewnętrzne determinują zachowania polskich samorządów. To przecież one stają się głównym odbiorcą impulsów płynących z otoczenia zewnętrznego. Przedsiębiorczość w wymiarze ekonomicznym polega na tworzeniu bardziej efektywnych form organizacyjnych, wprowadzaniu nowych czynników produkcji, zdobywaniu nowych rynków zbytu i zaopatrzenia oraz wprowadzaniu nowych wyrobów¹.

Główne cechy przedsiębiorców to m.in. umiejętność dostrzegania potrzeb i doskonalenia pomysłów, zdolności do wykorzystywania nadarzających się okazji oraz gotowość do podejmowania ryzyka. O przedsiębiorczości można mówić w dwóch wymiarach: procesu (akt tworzenia, budowanie czegoś nowego, np. nowego przedsiębiorstwa) oraz zespołu cech opisujących szczególnie sposób postępowania człowieka. Przedsiębiorczość to zorganizowany proces działań ukierunkowany w danych warunkach na wykorzystanie nowatorskiego pomysłu w celu generowania korzyści na rynku. W procesie budowania podkreśla się kreatywność i innowację, umiejętność wykorzystania pomysłów, okazji, ryzyko (niepewność), zespół cech opisujących szczególnie sposób postępowania człowieka. Przedsiębiorczość wyróżnia się dynamizmem, aktywnością, skłonnością do podejmowania ryzyka, umiejętnością przystosowywania się do zmieniających się warunków, postrzeganiem szans i ich wykorzystywaniem oraz innowacyjnością i motoryką².

Przeprowadzona w Polsce w 1990 r. reforma ustroju terytorialno-administracyjnego w zasadniczy sposób zmieniła miejsce samorządu terytorialnego w systemie zarządzania rozwojem gospodarczo-społecznym kraju. Ogniwa samorządowe, uzyskując kompetencje decyzyjne i władczy charakter działania, stały się współodpowiedzialne za rozwój podległego terytorium, współpracę z otoczeniem, standard życia społeczności, ład przestrzenny, ochronę środowiska i inne³. W ślad za wzrostem kompetencji postępowano zwiększanie samodzielności finansowej, co wpłynęło dynamizująco na regionalne i lokalne przedsięwzięcia rozwojowe. Jednostki samorządu terytorialnego zaczęły podejmować wyzwania, jakie stawiała przed nimi umacniająca się gospodarka rynkowa, i zaczęły zabiegać o wyrównywanie opóźnień rozwojowych w stosunku do regionów wiodących nie tylko krajowych, ale i europejskich. Powoli włączały się do walki konkurencyjnej o inwestorów, głównie zagranicznych, oraz o środki finansowe pochodzące z Unii Europejskiej⁴.

¹ *Podstawy ekonomiki i zarządzania przedsiębiorstwem*, red. J. Kortana, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 1997, s. 77, 78.

² A. Janowski, *Słownik ekonomiczny*, Wydawnictwo Instytutu GSMiE, Kraków 1998.

³ Kwestie te regulują następujące akty prawne: Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, DzU 2001, nr 124, poz. 431 z późn. zm.; Europejska Karta Samorządu Terytorialnego, DzU 1994, nr 124, poz. 607; Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., DzU 1997, nr 78, poz. 483.

⁴ A. Szromnik, *Partnerstwo podmiotów rynku miast i regionów – koncepcja marketingowa*, „Samorząd Terytorialny” 2004, nr 12.

2. Ramy prawne i działania j.s.t. na rzecz przedsiębiorczości

W Konstytucji RP nie zamieszczono żadnych przepisów odnoszących się bezpośrednio do problemu zadań i kompetencji władz publicznych związanych z działalnością gospodarczą. Ograniczono się jedynie do ogólnych sformułowań uznających wolność działalności gospodarczej i własność prywatną za podstawy ustroju gospodarczego oraz do określenia trybu i warunków ewentualnego ograniczenia wolności działalności gospodarczej.

Najważniejszymi aktami prawnymi rangi ustawowej, których przepisy odnoszą się, bezpośrednio bądź pośrednio, do rozważanego przez nas problemu są: ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (DzU 1996, nr 13, poz. 74 z późn. zm.), ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (DzU 1998, nr 91, poz. 576), ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (DzU 1998, nr 91, poz. 578), ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (DzU 2003, nr 203, poz. 1966), ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (DzU 2009, nr 157, poz. 1240), ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (DzU 1999, nr 101, poz. 1178), określająca ogólne zasady prowadzenia działalności gospodarczej i zadania administracji publicznej w tym zakresie; ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (DzU 1997, nr 25, poz. 128 z późn. zm.), określająca zadania samorządowych władz powiatów i województw w zakresie polityki rynku pracy; ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (DzU 1997, nr 9, poz. 43), regulująca materię tworzenia przez gminy spółek; ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (DzU 1997, nr 137, poz. 926 z późn. zm.), ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (DzU 2002, nr 141, poz. 1177).

Aby rozstrzygnąć kwestię dopuszczalności działań organów j.s.t. mających na celu wspieranie przedsiębiorczości, rozumianych jako działania wspierające podejmowanie i rozszerzanie działalności gospodarczej na terenie danej j.s.t., rozważmy najpierw, w jakiej formie (przy użyciu jakich instrumentów) działania takie mogą być podejmowane. Dostępne instrumenty wspierania przedsiębiorczości możemy podzielić na cztery główne grupy:

- działania mające na celu tworzenie i rozwój infrastruktury technicznej, ułatwiającej podejmowanie, prowadzenie i rozszerzanie działalności gospodarczej;
- działania promocyjno-organizacyjne, mające na celu zapewnienie przedsiębiorcom potencjalnie zainteresowanym podjęciem lub rozszerzeniem działalności na terenie danej j.s.t. pełnej informacji o warunkach takiego przedsięwzięcia, ułatwienie (w granicach kompetencji organów j.s.t.) załatwiania związanych z tym formalności, promocję przedsiębiorstw działających na terenie danej j.s.t.;
- nie kierowane do konkretnych przedsiębiorców działania mające na celu tworzenie korzystnych warunków finansowych dla podejmowania i rozszerzania działalności gospodarczej;

- działania o charakterze pomocy publicznej, polegające na bezpośrednim lub pośrednim dofinansowaniu lub – jak to określa ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (DzU 2000, nr 60, poz. 704) – bezpośrednie lub pośrednie przysporzenie określonym przedsiębiorcom korzyści finansowych, które uprzywilejowuje ich w stosunku do konkurentów.

Instrumenty wspierania przedsiębiorczości można podzielić najogólniej na dochodowe i wydatkowe. W tym podziale mieszczą się również różnego rodzaju działania organizacyjne, służące m.in. tworzeniu klimatu przedsiębiorczości. Samorząd terytorialny ma do dyspozycji m.in. takie instrumenty, jak: budżet gminy, wyznaczenie opłat za usługi komunalne, tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego, tworzenie warunków do inwestowania, stymulowanie inwestycji za pomocą dźwigni kapitałowej, prowadzenie szkolnictwa na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym, organizacja pracy urzędu gminy, system szkoleń dla bezrobotnych, współpraca z instytucjami o charakterze naukowo-badawczym, promocja j.s.t., komunikowanie się z mieszkańcami.

Rozwiązywanie regionalnych i lokalnych problemów rozwojowych oraz pobudzanie przedsiębiorczości wiąże się przede wszystkim z podejmowaniem przez j.s.t. inwestycji infrastrukturalnych. Zgodnie z ustawami ustrojowymi to samorząd gminny odpowiedzialny jest za podstawową infrastrukturę lokalną. Wzrostowi inwestycji infrastrukturalnych w j.s.t. towarzyszą wielokierunkowe działania na rzecz wspierania lokalnej przedsiębiorczości, ta bowiem ma największe znaczenie w rozwoju rynków zarówno lokalnych, jak i regionalnych. Rozwijająca się przedsiębiorczość lokalna wpływa jednocześnie zachęcająco na inwestorów zewnętrznych, szczególnie zagranicznych, którzy potrafią się wzajemnie przyciągać. Jeden zadowolony, dobrze prosperujący inwestor zagraniczny w gminie może stanowić gwarancję powodzenia dla kolejnych inwestorów.

Rozwój warunków pobudzających lokalną przedsiębiorczość oznacza także powstawanie w mikroregionie różnego rodzaju instytucji wspierających biznes, takich jak fundusze pożyczkowe, fundusze poręczeniowe, ośrodki informacji, centra obsługi inwestorów. Z ogólnie dostępnych informacji wynika, że w ostatnich latach działalność j.s.t. w tym zakresie uległa pewnemu zintensyfikowaniu⁵. W kontekście pobudzania działań przedsiębiorczych i oddziaływania na konkurencyjność lokalnego rynku bardzo ważną kwestią wydaje się rozwój rynku pracy oraz wzrost liczebności wykształconych kadr. O zlokalizowaniu inwestycji w danym rejonie, oprócz dobrze przygotowanego gruntu, decyduje bowiem siła robocza, czyli jej kwalifikacje, koszt i dostępność.

Obowiązujące przepisy umożliwiają prowadzenie przez j.s.t. działań na rzecz wspierania przedsiębiorczości. Zadania samorządu powiatowego i wojewódzkiego

⁵ Por. W. Dziemianowicz i in., *Wspieranie przedsiębiorczości przez samorząd terytorialny*, Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 2001; *Gospodarka Polski – Prognozy i opinie*, Raport nr 14, INE PAN, Warszawa 2009.

są przy tym określone bardziej precyzyjnie niż zadania samorządu gminnego. Wadą obowiązujących regulacji prawnych jest zbyt ściśle związanie problematyki wspierania przedsiębiorczości z wąsko pojmowanym przeciwdziałaniem bezrobociu. Podstawową formą działania j.s.t. na rzecz wspierania przedsiębiorczości są i powinny być podejmowane przez nie zadania inwestycyjne z zakresu infrastruktury technicznej. Wobec ogromnych zaniedbań w tej dziedzinie zaspokojenie nawet tylko najpilniejszych potrzeb wymaga poważnych nakładów. Intensyfikacji rozbudowy infrastruktury dobrze służyłyby korekty obowiązującego prawa, znoszące zbędne ograniczenia utrudniające j.s.t. zaciąganie pożyczek i kredytów inwestycyjnych.

Dla zapewnienia przejrzystości procedur wspierania przedsiębiorczości celowe byłoby ustawowe określenie obowiązków informacyjnych jednostek samorządu terytorialnego odnoszących się do stosowanych przez nie instrumentów wspierania przedsiębiorczości, w tym do wszelkich stosowanych form pomocy publicznej, oraz dopuszczalnych form działalności na rzecz promocji jednostki samorządu terytorialnego⁶.

3. Działania powiatu limanowskiego na rzecz przedsiębiorczości

Samorząd jest pracodawcą, zleceniodawcą, klientem i inwestorem, dlatego mechanizmy, które może stosować, wpływają na działalność firm prywatnych. Praktycznie każde działanie gminy ma bezpośredni lub pośredni wpływ na lokalne firmy⁷. To przecież samorząd staje się głównym odbiorcą impulsów płynących z otoczenia zewnętrznego. Z punktu widzenia przedsiębiorców najistotniejsza nie jest wysokość stawek czy ulg, lecz stałość i przejrzystość stosowanych rozwiązań fiskalnych. Istotne jest, by potencjalni inwestorzy, już na etapie wstępnych rozmów na temat lokalizacji, mogli zapoznać się z systemem ulg i preferencji, z których mogą skorzystać po spełnieniu określonych warunków. Ponadto firmy potrzebują stabilizacji prawnej, chociażby w celu planowania działalności na przyszłość.

Obok nakładów czysto inwestycyjnych samorządy mogą przeznaczać część swoich budżetów na wsparcie różnego rodzaju przedsięwzięć i instytucji służących rozwojowi gospodarczemu. Działania wspierające rozwój przedsiębiorczości dokonywane są przez wiele instytucji, z których najważniejsze wydają się: agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, centra wspierania biznesu, ośrodki wspierania przedsiębiorczości itp., inkubatory przedsiębiorczości, centra i parki technologiczne oraz fundusze poręczeniowo-kredytowe⁸.

⁶ <http://ww.parp.gov.pl/files/74/81/95/wspieranie.pdf>, dostęp: 19.03.2011.

⁷ *Lokalne strategie rozwoju gospodarczego. Poradnik dla gmin i liderów lokalnych*, red. E. Bończak-Kucharczyk, L. Cousins, K. Herbst, M. Stewart, Brytyjski Fundusz Know-How, Fundusz Współpracy, Warszawa 1996.

⁸ Zob. E. Malinowska, W. Misiąg, A. Niedzielski, J. Pancewicz, *Zakres sektora publicznego w Polsce*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa 1999.

Na rozwój przedsiębiorczości w powiecie limanowskim największy wpływ mają⁹:

1) uwarunkowania prawne i instytucjonalne, m.in. system prawny, swoboda działalności, gwarancja prawa własności, ochrona przed nieuczciwą konkurencją, instytucje, rozwiązania prawne i programy wspierania małej przedsiębiorczości;

2) uwarunkowania ekonomiczne, m.in. dynamika rozwoju gospodarczego kraju i państw unijnych, dostęp do kapitału i kredytów, system (skala) podatków i innych obciążeń fiskalnych, poziom kosztów pracy i ubezpieczeń, kursy walut;

3) uwarunkowania społeczne i kulturalne, m.in. rozwój sektora wiedzy i edukacji, zwłaszcza biznesowej, klimat społeczny dla przedsiębiorców i biznesu, ruchliwość i aktywność społeczna, skala zbiurokratyzowania procedur administracyjnych;

4) uwarunkowania lokalne, m.in. cele i sposób realizacji polityki lokalnej, polityka rozwojowa miast i gmin, klimat i duch inicjatyw lokalnych, tradycja samodzielnej działalności gospodarczej, lokalne zasoby pracy, kwalifikacje i morale pracowników, aktywność mieszkańców, atrakcyjność lokalizacyjna;

5) uwarunkowania osobowościowe, m.in. poziom i charakter wykształcenia, wyznawane systemy wartości, wytrwałość i konsekwencja w działaniu, kreatywność i innowacyjność, umiejętność współpracy, miejsce urodzenia, wiek i płeć.

Przedsiębiorstwa istniejące, jak również potencjalni przedsiębiorcy, napotykać wiele barier ich rozwoju, wynikających głównie z braku lub wysokich kosztów dostępu do infrastruktury odpowiedniej do prowadzenia działalności gospodarczej oraz z braku możliwości pozyskania środków finansowych. Dlatego niezbędne było utworzenie szerokiej oferty inkubatora przedsiębiorczości, wydzielenie i utworzenie specjalnej strefy ekonomicznej oraz rozwinięcie współpracy między przedsiębiorcami a samorządem lokalnym. Przedsiębiorca w SSE może liczyć na ulgi podatkowe, tworzenie działalności na specjalnie przygotowanym i uzbrojonym terenie, a nawet na całkowite zwolnienie z podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych (na czas określony). Dodatkowo istnieje możliwość wliczenia części wydatków inwestycyjnych w koszty poniesione przy uzyskiwaniu przychodu¹⁰. W obrębie strefy przedsiębiorca mógł liczyć na: zwolnienie podatkowe (CIT lub PIT), działkę w pełni przygotowaną pod inwestycje po konkurencyjnej cenie, darmową pomoc przy załatwianiu formalności związanych z inwestycją, zwolnienie od podatku od nieruchomości (na terenie niektórych gmin).

Powiat podjął się rekultywacji skażonego terenu po bazie paliw w Limanowej/Sowlinych; projekt kosztował ponad 4 mln zł, w tym koszty kwalifikowane 3,1 mln zł.

⁹ H. Bieniok, *Współczesne problemy i uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości*, www.GlobaIEkonomy.pl, dostęp: 18.02.2010; M. Starczewska-Krzysztożek, *Barriere rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, Wydawnictwo Sejmowe dla Biura Analiz Sejmowych, nr 4 (28), Warszawa 2008.

¹⁰ A. Klepacz, E. Klepacz, *Strefy ekonomiczne instrumentem rozwoju lokalnego*, [w:] *Funkcjonowanie samorządu terytorialnego. Doświadczenia i perspektywy*, t. 1, red. S. Dolata, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 1998, s. 354.

Na terenie tym została utworzona Podkrakowska Strefa Ekonomiczna. W zmodernizowanym budynku powstały lokale użytkowe pod wynajem. Dziś w strefie działalność prowadzi 17 firm, z tego 8 są to duże przedsiębiorstwa.

Aby zachęcić inwestorów zewnętrznych do podjęcia decyzji o lokalizacji inwestycji w powiecie limanowskim, produkowane są różne materiały promocyjne (foldery, broszury, filmy wideo, oferty inwestycyjne w Internecie). Z roku na rok, w wyniku większego doświadczenia, poprawia się ich jakość. Obszerne monografie są mało przydatne dla inwestora i niepraktyczne w użyciu, powiat limanowski przygotowuje więc zwięzłe oferty inwestycyjne. Działania z zakresu obsługi inwestora mają na celu jak najszybsze i najsprawniejsze rozpoczęcie inwestycji. Znaczenia nabierają jakość obsługi w urzędzie, determinacja władz lokalnych, zdolność pokonywania biurokracji itp.

Rozwój przedsiębiorczości wymagał i nadal wymaga aktywnych działań ze strony samorządu. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym stwierdza się, że do wykonywanych przez powiat zadań publicznych o charakterze ponadgminnym należy m.in. przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy. Celem strategicznym jest ograniczanie bezrobocia na terenie powiatu limanowskiego oraz łagodzenie jego negatywnych skutków poprzez podejmowanie aktywnych działań na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy, promocji zatrudnienia, rozwoju kapitału ludzkiego oraz wspierania przedsiębiorczości. W 2010 r. cel ten realizowany był m.in. przez stymulowanie powstawania mikroprzedsiębiorstw, np. prowadzono poradnictwo zawodowe przy tworzeniu indywidualnego planu działania z uwzględnieniem preferencji i możliwości osób bezrobotnych, organizowano szkolenia „ABC przedsiębiorczości” oraz pomoc finansową w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

W 2010 r. w wyniku pomocy finansowej Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej 730 osób bezrobotnych rozpoczęło własną działalność gospodarczą. Wydatki na ten cel wyniosły 12 986 000 zł, z czego 3 829 400 zł to koszty w ramach projektu „Droga do sukcesu” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, natomiast 4 712 250 zł to wydatki poniesione na wypłacenie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w ramach programów aktywizacji osób bezrobotnych finansowanych z „rezerwy” Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Łącznie na aktywizację osób bezrobotnych w 2010 r. powiat limanowski przeznaczył ogółem 28 360 200 zł, w tym 6 738 500 zł stanowiły środki z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W latach 2007-2010, dzięki wsparciu w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, ponad 2000 osób uruchomiło własną działalność gospodarczą. Powstało ponad 2000 małych, rodzinnych przedsiębiorstw. Na ten cel powiat limanowski przeznaczył kwotę ok. 31 mln zł. W ramach refundacji kosztów wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy pracodawcy utworzyli ponad 1000 miejsc pracy, a środki na ten aktywny program wyniosły ponad 14 mln zł. Do

wykonywania prac interwencyjnych i robót publicznych zostało skierowanych ponad 1400 bezrobotnych (prawie 5,5 mln zł), a do odbycia staży ok. 2700 bezrobotnych, na co wydatkowano prawie 1,2 mln zł.

Starostwo Powiatowe w Limanowej współpracuje z lokalnymi przedsiębiorstwami, m.in. w działaniach marketingowych uwzględnia promocję lokalnych firm, które przecież generują dochody oraz zwiększają poziom zatrudnienia. Od 2004 r. organizowana jest Gala Przedsiębiorczości Powiatu Limanowskiego, podczas której ogłaszane są wyniki konkursów Młody Przedsiębiorca, Lider Biznesu, Inicjatywa Gospodarcza, a także konkursu na Najatrakcyjniejszy Obiekt Turystyczny Powiatu Limanowskiego. Głównym celem jest promocja rozwoju przedsiębiorczości powiatu limanowskiego oraz promocja laureatów: ludzi przedsiębiorczych, ambitnych, którym chce się pracować, rozwijać i osiągać sukcesy.

Doceniając rolę drobnej przedsiębiorczości, powiat limanowski stara się stworzyć warunki jej rozwoju poprzez prowadzenie różnorodnych działań o charakterze organizacyjnym i edukacyjnym. Powołano Powiatowy Punkt Wspierania Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestora w Starostwie Powiatowym w Limanowej, który pomaga młodym przedsiębiorcom m.in. w kwestiach prawnych dotyczących prowadzonej przez nich działalności oraz wskazuje, gdzie są udostępniane informacje o środkach unijnych na dofinansowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. W tym celu również został utworzony Punkt Konsultacyjny przy współpracy z Politechniką Krakowską, Małopolską Agencją Rozwoju Regionalnego i Fundacją Rozwoju Regionu Rabka. Instytucje te świadczą usługi informacyjne, m.in. na temat możliwości i zasad uzyskiwania bezpłatnych usług specjalistycznych. Z porad Punktu Konsultacyjnego w roku 2010 skorzystało 120 osób/firm. Powiat limanowski wspiera pracodawców rozwijających swoje firmy i tworzących nowe miejsca pracy różnymi dostępnymi środkami, głównie poprzez refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy bezrobotnego oraz refundację części kosztów ponoszonych w związku z zatrudnieniem pracownika w postaci prac interwencyjnych. Tylko w 2010 r. zawarto 330 umów z pracodawcami w sprawie refundacji kosztów doposażenia lub wyposażenia 335 stanowisk pracy, na które skierowano 382 osoby bezrobotne, w łącznej wysokości 6 003 600 zł, w tym 2 698 000 zł stanowiły środki pozyskane przez Urząd na realizację programów aktywizacji osób bezrobotnych finansowanych z „rezerwy” Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Ponadto ze środków PFRON wypłacono pracodawcy zobowiązanie w wysokości 30 000 zł w ramach wyposażenia stanowiska pracy 1 osoby niepełnosprawnej z tytułu umowy zawartej w poprzednim roku. W omawianym okresie zawarto 242 umowy o zorganizowanie prac interwencyjnych dla 290 osób bezrobotnych. Wydatki na ten cel wyniosły 1 198 300 zł.

W styczniu i lutym 2011 r. odbyło się sześć spotkań z mikroprzedsiębiorcami, zorganizowanych przez starostę limanowskiego i Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej. W spotkaniach wzięli udział ci mikroprzedsiębiorcy, którzy w 2010 r. otrzymali środki z Funduszu Pracy lub Europejskiego Funduszu Społecznego na rozpo-

częcie własnej działalności gospodarczej. W trakcie spotkań starosta limanowski przekazywał informacje o zrealizowanych i planowanych inwestycjach mających na celu rozwój gospodarczy regionu. Zachęcał także do założenia Stowarzyszenia Mikroprzedsiębiorców, które umożliwiłoby zrzeszenie jednoosobowych firm z terenu powiatu limanowskiego oraz udział w przetargach i realizację dużych zleceń.

Funkcjonowanie firmy w wymiarze lokalnym zależy w dużej mierze od operatywności i przychylności urzędników samorządowych. Początkujący przedsiębiorca kieruje pierwsze kroki do urzędu i oczekuje pomocy oraz kompetentnych porad. Pracowników urzędów powinno więc cechować przekonanie o celowości takiej pomocy, gdyż każda osoba decydująca się na uruchomienie własnej działalności gospodarczej może wnieść pewien wkład w rozwój powiatu, m.in. poprzez stworzenie jednego lub kilku miejsc pracy. W dłuższej perspektywie nawet z pozornie słabej i niewielkiej firmy może powstać duże przedsiębiorstwo zatrudniające kilkanaście czy kilkadziesiąt osób. Kolejne przedsiębiorstwa tworzone na terenie powiatu limanowskiego stanowią dla społeczności lokalnej dużą szansę rozwojową: zmniejsza się bezrobocie, ograniczeniu ulega sfera pomocy socjalnej itp.

Rozwój lokalnej przedsiębiorczości jest wynikiem działalności władz powiatu, który jest: „pracodawcą, zleceniodawcą, klientem i inwestorem, dlatego [...] mechanizmy, które może stosować, wpływają na działalność firm prywatnych”¹¹. Praktycznie każde działanie powiatu ma bezpośredni lub pośredni wpływ na lokalne firmy. Najważniejszymi z grupy instrumentów wspierających rozwój przedsiębiorczości są inwestycje dokonywane w powiecie. Podkreślenia wymaga następujący aspekt inwestycji w kontekście wspierania przedsiębiorczości: inwestycje infrastrukturalne przyczyniają się do poprawy warunków życia (np. kanalizacja) oraz warunków prowadzenia działalności gospodarczej (np. obwodnica miasta). W odniesieniu do powiatów reguluje to przepis art. 4 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym, zaliczający do zadań publicznych powiatu zadania o charakterze ponadgminnym, dotyczące transportu i dróg publicznych, gospodarki nieruchomościami, zagospodarowania przestrzennego i gospodarki wodnej. Dobry stan infrastruktury jest na pewno jednym z ważniejszych czynników mogących przyciągnąć przedsiębiorców pragnących podjąć działalność gospodarczą i sprzyja jej rozszerzaniu, a równocześnie jest bezpośrednim działaniem na rzecz wspólnoty samorządowej. Dlatego też w kadencji 2006-2010 na terenie powiatu na 267 km dróg powiatowych położono 113 km nowych nawierzchni, ułożono 50 km chodników, zbudowano 19 mostów i zlikwidowano 16 osuwisk. Łączna wartość tych inwestycji wyniosła ponad 116 mln zł. Strategiczne znaczenie z punktu widzenia rozwoju rejonu oraz przedsiębiorczości miało zmodernizowanie najkrótszej drogi do Krakowa; Rupniów – Nowe Rybie (wartość zadania: 5,2 mln zł) oraz drogi powiatowej Młynne – Laskowa – Ujanowice – Łososina Dolna (ok. 22 mln zł w, tym wielkość dofinansowania: 14 305 476,55 zł), łączącej powiat limanowski z autostradą A4, dając tym samym firmom możliwość rozwoju i zdobywania nowych rynków.

¹¹ *Lokalne strategie rozwoju gospodarczego...*

Przed samorządem terytorialnym przedsiębiorczość stawia zatem nowe wyzwanie – kreowania kultury przedsiębiorczości niezbędnej do realizacji celów wspólnoty. Istotne jest, aby osoby reprezentujące samorząd terytorialny były odpowiednio przygotowane do urzeczywistniania pożądanej strategii rozwoju powiatu, rozumianej jako swoisty program działania, określający główne strategiczne cele i przyjmujący takie kierunki i priorytety oraz alokację zasobów (zwłaszcza finansowych), które są niezbędne do realizacji przyjętych celów i przedsięwzięć rozwojowych¹².

Lokalna gospodarka musi być analizowana, rozumiana i wspierana w sposób uwzględniający specyficzne, lokalne warunki. Strategia rozwoju powiatu powinna zatem mobilizować efektywne wykorzystanie wszystkich miejscowych potencjałów oraz opisywać niezbędne „kroki” prowadzące do realizacji głównych celów w krótkim, średnim i długim czasie, a także przewidywać możliwe działania alternatywne. Powinna wyprzedzać własne i obce (innych powiatów, województw) działania oraz tendencje gospodarcze¹³.

4. Zakończenie

- Warunkiem wykorzystania szansy jest jednak aktywne wsparcie ze strony samorządów – poprawa niewystarczającej infrastruktury drogowej, sieci wodno-kanalizacyjnej i inne formy wsparcia, mające na celu lepsze wykorzystanie dostępnego potencjału. Istotną wydaje się również pomoc niskotowarowym i często słabym gospodarstwom rolnym w nabywaniu nowych kwalifikacji, pozwalających na dywersyfikację działalności, oraz pomoc w pozyskiwaniu środków unijnych (nie tylko dla gospodarstw rolnych, ale i innych podmiotów) czy aktywizacji wciąż sporego odsetka osób bezrobotnych.
- Istotną szansą rozwoju dla powiatu limanowskiego jest rozwój szeroko rozumianej turystyki i lepsze wykorzystanie potencjału środowiskowego, przy aktywnym udziale władz samorządowych.
- W powiecie dominują podmioty małe, i to właśnie w ich kierunku powinna być skierowana pomoc rządowa i samorządowa, która do tej pory jest niewystarczająca.
- Podstawową formą działania jednostek samorządu terytorialnego na rzecz wspierania przedsiębiorczości są i być powinny podejmowane przez nie zadania inwestycyjne z zakresu infrastruktury technicznej. Wobec ogromnych zaniedbań w tej dziedzinie zaspokojenie nawet tylko najpilniejszych potrzeb wymaga poważnych nakładów.
- Dla zapewnienia przejrzystości procedur wspierania przedsiębiorczości celowe byłoby ustawowe określenie obowiązków informacyjnych jednostek samo-

¹² *Przedsiębiorczość w procesie funkcjonowania samorządu terytorialnego*, red. K. Jaremczuk, Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemyślu, Przemyśl 2004, s. 11.

¹³ E. Bończak-Kucharczyk, K. Herbst, K. Chmura, *Jak władze lokalne mogą wspierać przedsiębiorczość*, Polska Fundacja Pomocy i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 1998, s. 91.

rządu terytorialnego odnoszących się do stosowanych przez nie instrumentów wspierania przedsiębiorczości, w tym do wszelkich form pomocy publicznej oraz dopuszczalnych form działalności na rzecz promocji jednostki samorządu terytorialnego.

Literatura

- Bończak-Kucharczyk E., Herbst K., Chmura K., *Jak władze lokalne mogą wspierać przedsiębiorczość*, Polska Fundacja Pomocy i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 1998.
- Dziemianowicz W. i in., *Wspieranie przedsiębiorczości przez samorząd terytorialny*, Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 2001.
- Europejska Karta Samorządu Terytorialnego, DzU 1994, nr 124, poz. 607.
- Janowski A., *Słownik ekonomiczny*, Wydawnictwo Instytutu GSMiE, Kraków 1998.
- Jarczewski W., *Specjalne strefy ekonomiczne w gminach*, „Samorząd Terytorialny” 2007, nr 7-8.
- Klasik A., *Przedsiębiorczość i konkurencyjność a rozwój regionalny*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2006.
- Klasik A., *Strategia rozwoju regionu*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2000, nr 3.
- Klepacz A., Klepacz E., *Strefy ekonomiczne instrumentem rozwoju lokalnego*, [w:] *Funkcjonowanie samorządu terytorialnego. Doświadczenia i perspektywy*, t. 1, red. S. Dolata, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 1998.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., DzU 1997, nr 78, poz. 483.
- Lokalne strategie rozwoju gospodarczego. Poradnik dla gmin i liderów lokalnych*, red. E. Bończak-Kucharczyk, L. Cousins, K. Herbst, M. Stewart, Brytyjski Fundusz Know-How, Fundusz Współpracy, Warszawa 1996.
- Parysek J., *Rola samorządu terytorialnego w rozwoju lokalnym*, [w:] *Rozwój lokalny: zagospodarowanie przestrzenne i nisze atrakcyjności gospodarczej*, PWN, Warszawa 1995.
- Podstawy ekonomiki i zarządzania przedsiębiorstwem*, red. J. Kortana, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 1997.
- Przedsiębiorczość w procesie funkcjonowania samorządu terytorialnego*, red. K. Jaremczuk, Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemysłu, Przemysł 2004.
- Roszkiewicz R., *Mechanizmy i instrumenty sterowania procesami rozwoju gospodarki lokalnej i samorządowej w Polsce*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i w praktyce*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 734, Wydawnictwo AE, Wrocław 1996.
- Szromnik A., *Partnerstwo podmiotów rynku miast i regionów – koncepcja marketingowa*, „Samorząd Terytorialny” 2004, nr 12.
- Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, DzU 2001, nr 124, poz. 431 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, DzU 1997, nr 25, poz. 128 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej, DzU 1997, nr 9, poz. 43.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, DzU 1997, nr 137, poz. 926 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, DzU 1998, nr 91, poz. 576.
- Ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej, DzU 1999, nr 101, poz. 1178.
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców, DzU 2000, nr 60, poz. 704.
- Ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców, DzU 2002, nr 141, poz. 1177.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, DzU 2003, nr 203, poz. 1966.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, DzU 2009, nr 157, poz. 1240.

SUPPORT OF THE ENTERPRISE BY THE TERRITORIAL COUNCIL ON THE EXAMPLE OF LIMANOWSKI ADMINISTRATIVE DISTRICT

Summary: Local government units have a wide enough set of tools that allows, from a formal point of view, to pursue active measures to foster entrepreneurship. As permitted by law, a set of instruments includes both the impact of income instruments and the instruments of expenditure, which come down to incurring from the budgets of local government expenditure, directly or indirectly helping companies or creating more favorable conditions for them to take up and expand business.

Keywords: entrepreneurship, entrepreneurial support factors, the legal framework of j.s.t. entrepreneurship.